

**СТРАТЕШКИ ДОКУМЕНТИ У СУСПРОТСТАВЉАЊУ
ОРГАНИЗОВАНОМ КРИМИНАЛУ КАО ПРИЈЕТЊИ БЕЗБЈЕДНОСТИ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Стручни рад

DOI: 10.7251/BPGBL3415211K

УДК: 343.9.02

Мр Ахмед Кицо*

Апстракт: Као и остале земље у регији, ЕУ и свијету Босна и Херцеговина већ више година усваја и доноси политичко-програмске документе из области безбједности као што су стратегије за борбу против организираног криминалитета, тероризма, прања новца, корупције и др. Такви политичко-програмски документи за све субјекте система безбједности одређују стратешке и магистралне правце активности који требају бити у служби „заједничког добра“, те суверенитета Босне и Херцеговине. Вијеће министра Босне и Херцеговине је у протеклом периоду усвојило *Стратегију за борбу против организованог криминала у Босни и Херцеговини за период од 2014. до 2016.* у вези с чим су многи званичници и аутори из безбједносне области истакли да усвојени стратешки документ представља важан корак у придруживању ЕУ, али и јасну предодијељеност Босне и Херцеговине да у највећој могућој мјери дâ доноси у борби против, евидентно, глобалног проблема. *Стратегијом* се утврђује политика у области успостављања ефикасног система за борбу против организираног криминала и корупције, дефинишу стратешки циљеви, улоге и одговорност свих субјеката и одређују оквири за израду планова имплементације. За ефикасну борбу против организираног криминала и корупције неопходно је успостављање сарадње и стварање повјерења између државних органа, приватног сектора и цивилног друштва. Једино тако може бити сузбијана, отклањана или стратешки умањивана пријетња од организираног криминала и корупције, које не само у Босни и Херцеговини већ и у Европи и свијету чине једну од највећих бољки савременог друштва која узрокује „осјећање небезбједности“ и за државу и за појединца.

Кључне ријечи: стратегија, организовани криминал, корупција, субјекти безбједности.

---

* Аутор је магистар филозофских наука и око двадесет година ради у Сектору безбједности на нивоу институција БиХ.

УВОДНА РАЗМАТРАЊА

Као и остале земље у регији, ЕУ и свијету, Босна и Херцеговина већ више година усваја и доноси политичко-програмске документе безбједности као што су стратегије за борбу против организованог криминалитета, тероризма, прања новца, корупције и др. Такви политичко-програмски документи за све субјекте система безбједности одређују стратешке и магистралне правце активности који требају бити у служби „заједничког добра“, те суверенитета Босне и Херцеговине. Вијеће министра Босне и Херцеговине је у протеклом периоду усвојило три стратегије (стратешка документа) и то (Студија, 2014): *Стратегију за борбу против организованог криминала и корупције (за период 2006–2009)*, *Стратегију Босне и Херцеговине за борбу против организованог криминала (период 2009–2012)* и *Стратегију за борбу против организованог криминала у Босни и Херцеговини за период од 2014. до 2016.* (Студија о организованом криминалу у Босни и Херцеговини, Центар за сигурносне студије, Сарајево, 2014: 41).

Поред наведеног, Вијеће министра БиХ, свјесно све сложености борбе против дрога, посветило је значајну пажњу развоју законодавства и мјера, као и сарадњи на регионалном и међународном плану у супротстављању криминалним групама које су укључене и у неке конкретне облике организованог криминала. С тим циљем донијета је *Државна стратегија надзора над опојним дрогама, спречавање и сузбијања злоупотребе опојних дрога у Босни и Херцеговини (за период 2009–2013)* и *акциони планови* (Студија, 2014). Многи званичници и аутори из безбједносне области истакли су да усвојени стратешки документи представљају важан корак у придруживању ЕУ, али и јасну определијељеност Босне и Херцеговине да у највећој могућој мјери дâ доноси у борби против, евидентно, глобалног проблема. *Стратегијом за борбу против организованог криминала и корупције за период 2014–2016.* година утврђује се политика у области успостављања ефикасног система за борбу против организованог криминала, дефинишу стратешки циљеви, улоге и одговорност свих субјеката и одређују оквири за израду планова имплементације.

На подручју БиХ организовани криминал, према *Процјени пријетње од организованог криминала у Босни и Херцеговини ОСТА* манифестује се у различитим областима и облицима, почев од кријумчарења људи, трговине људима, крађе и трговине украденим возилима, привредног криминалитета, прања новца, незаконите трговине ватреним оружјем, кријумчарења високотарифне робе, рачунарским криминалитетом и корупцијом.¹ Овај рад треба да прикаже позитивне елементе, али и

1 Интересантно је да се у уводном дијелу Стратегије наводи да је њеној изради претходила израда Процјене пријетњи од организованог

дилеме везане за *Стратегију* и Акциони план, као и да истакне важност стратешког приступа у борби против организованог криминала и корупције, стављајући посебан нагласак на важан елемент борбе – одузимање имовине стечене криминалним активностима.

ПОЈМОВНО-КАТЕГОРИЈАЛНА ОДРЕЂЕЊА КЉУЧНИХ ПОЈМОВА У СТРАТЕШКОМ СУПРОТСТАВЉАЊУ ОРГАНИЗОВАНОМ КРИМИНАЛУ И КОРУПЦИЈИ

Стратешка документа, међу којима је и *Стратегију за борбу против организованог криминала у Босни и Херцеговини за период од 2014. до 2016.* јасно постављају мјесто и улогу субјеката система безбједности Босне и Херцеговине у супротстављању организованом криминалу и корупцији. Исто тако, *Стратегија* на прегледан начин показује природу и утицај савремених извора несигурности (изазова и пријетњи сигурности), у првом реду организованог криминалитета и корупције, те начина, поступака и средстава којима се сигурност као инструментална људска вриједност достиже, чува и унапређује (Бајагић, 2007). У оквир теоријског одређења предмета овог рада спада и дефинисање кључних појмова, и то:

Појам *стратегија* долази од старогрчке ријечи *стратеџос* и дословно значи “вођење војске” (грч. *стратос*: војска, *аго*: водити, *стратегос*: војсковођа). Временом је изгубљено то првобитно значење, и користи се да би се означило поступање усмјерено ка остваривању одређеног циља након дужег планирања. Појмови стратегија и тактика уско су повезани. Оба означавају исправно кориштење одређених средстава у времену и простору, при чему се (врло поједностављено речено) стратегија односи на циљ, а тактика на начин како остварити постављени циљ. Сврха сваке стратегије јесте да обезбиједи план и акцију како би постојеће знање и ресурси били искоришћени за ефективно спровођење задатих циљева (Smith and Salerno, 1970: 102). У нашем случају циљ је сузбијање организованог криминала. С обзиром на наведено, поставља се питање да ли је *Стратегија* показала да постоји „свијест“ кључних политичких актера о озбиљности проблема организованог криминала или је то

криминала у БиХ (ОСТАВИН), првог оваквог документа у нашој земљи, који разрађује опасности које пријете од организираног криминала и даје приоритет онима за које је предвиђено да ће у будућности узроковати највећу штету, што уједно представља и темељ за израду овог стратешког документа. Такође, смјернице и главни приоритети у изради овог стратешког документа одређени су Анализом степена provedбе Акционог плана за борбу против организованог криминала 2009–2012. година (Стратегија, 2014: 3).

само „један од услова“ за пуноправно чланство у ЕУ. Оно што предстоји јесте спровођење Стратегије, односно конкретне акције за систематско сузбијање организованог криминала. Овај дио посла не зависи само од органа за спровођење закона, већ и од воље политичких елита у Босни и Херцеговини. Уопштено говорећи, стратешки приступ обухвата три корака: израду одговарајућих политика, израду стратегије као документа и прибављање људских и материјалних ресурса за спровођење дефинисаних циљева (Ђорђевић, 2009).

Пријетње представљају јасно и непосредно изражену намјеру и/или способност да се неко или нешто повриједи, уништи, казни итд. Политика националне безбједности увијек зависи од перцепције пријетњи које постоје у односу на националне интересе и представља развијање могућности заштите од безбједносних изазова, ризика и пријетњи. На тај начин пријетње се појмовно и категоријално разликују од изазова који представљају неизвјесну ситуацију која некога или нешто ставља на пробу, ризика који представља могућност губитка, повреде, стварања неугодне ситуације или уништења (Појмовник, 2009).

Систем безбједности дефинише се и као „стање у којем је осигуран уравнотежен физички, духовни, душевни и материјални опстанак појединца и друштвене заједнице у односу према другим појединцима, друштвеној заједници и природи. Тако схваћена, сигурност је иманентни структурни елемент друштва, који обухваћа и стање, односно одређену особину стања, а исто тако дјелатност, односно сустав. Сигурност се, дакле, односи и на друштво/државу у цјелини – тј. националну, односно унутарњу и вањску сигурност, а исто тако и на међународну заједницу, а у том случају говоримо о међународној, односно свјетској сигурности“ (Таталовић, 2008)

Субјекти система безбједности Босне и Херцеговине су они субјекти који организовано, стручно и кроз тимски рад примјењују адекватне методе у циљу успешнијег откривања, разјашњавања и доказивања кривичних дјела из ових организованих криминалних дјелатности (Бошковић, 2004).

Криминалитет као негативна друштвена појава представља скуп активности једног лица или групе људи у одређеном периоду, које су у супротности са правним прописима и нормама понашања чије непоштовање и кршење повлачи одговарајућу кривичну санкцију, а чија врста и висина зависи од степена друштвене опасности учињених дјела². Постоји висока сагласност аутора који се баве истраживањем организованог криминалитета у погледу кључних карактеристика

2 Израз *crimen*, чини основу назива знатног броја наука које за предмет имају кривично дело, односно криминалитет, као његов скупни израз (криминалистика, криминологија, криминална политика, кривично право, итд.). (Кривокапић, 1996).

организованог криминалитета, као што су корупција, насиље, прикривеност и подмуклост, континуитет (тежња ка што трајнијем дјеловању), структура, дисциплина, различитост криминалних организација, неидеолошка одредијељеност, високоразвијена подјела посла (планска активност) и учешће у легитимним пословима. Тако и Хауард Абадински *организовани криминалитет* дефинише као неидеолошко удружење, које укључује одређен број блиско повезаних лица, хијерархијски организованих, са најмање три нивоа/ранга, ради стицања профита и моћи укључивањем у легалне и нелегалне активности. Позиције у хијерархији и позиције функционалне специјализације морају да буду пренесене на основу сродства или пријатељства, или рационално пренесене с обзиром на вјештину онога коме се одређена позиција додјељује. Сталност чланства се подразумијева, а чланови теже да очувају интегритет свог удружења и активност у слијеђењу циљева организације. Организација избјегава конкуренцију и тежи монополу у односу на одређену индустријску грану, односно на територијалној основи. Организација је вољна да употреби насиље или да се служи подмићивањем ради остваривања својих циљева, односно ради обезбјеђења дисциплине. Чланство је рестриктивног карактера, мада нечланови могу да буду укључени у активности у изузетним случајевима. Постоје експлицитна правила, вербална или писана, чија се примјена обезбјеђује пријетњом одређеним санкцијама, укључујући и убиство (Кривокапић, 1996).

Под *тешким облицима криминалитета* могу се подразумијевати кривична дјела и они облици кривичних дјела који су квалификованти тежим околностима за чије извршење је предвиђена тежа кривична санкција (казна затвора), као одговарајућа друштвена реакција на учињено кривично дјело. Наиме, у систему казни и кривичних санкција уопште, казна затвора заузима најзначајније мјесто, нарочито када су у питању тешка кривична дјела, дјела са елементима насиља, тероризам, као и дјела организованог криминалитета (Бабић, 2008).

Корупција је друштвено негативна појава која се јавила с настанком људског друштва и формирањем првих држава, развијала се и добијала појавне облике у зависности од историјских, социјалних, економских, политичких и других услова, наносећи својом неморалном, асоцијалном и противправном суштином штетне посљедице друштву. Корупција је дубоко условљена и узрокована посредно и непосредно социјалним, економским и другим супротностима и сукобима интереса између различитих слојева друштва (Јелачић, 1996).

Из анализе појмовних одређења организованог криминала и корупције у стратешким документима, особито у *Стратегији за борбу*

против организованог криминала у Босни и Херцеговини за период од 2014. до 2016. године, видљиво је да оне кореспондирају са научним одређењима која се користе у безбједносним и другим наукама које се баве овим феноменима³. Међутим, анализа је показала да у Стратегији нити у једном поглављу нису поменути нови појавни облици организованог криминалитета, као што су: коцкање путем интернета (online спортске кладионице, online коцкарнице, велике шеме прања новца итд.), манипулације на берзама (шеме подизања и обарања), преваре путем хипотека (непоштене процјене, непоштени кредитори, куповина имовине по стварној вриједности, осигурање имовине по фиктивним вриједностима), преваре кредитним картицама, високотарифни телефонски разговори (енормно високи телефонски рачуни) итд. (Шикман, 2012). С обзиром на тенденцију пораста наведених облика организованог криминала, јасно је да се намеће стратешка и оперативна потреба да субјекти система безбједности, као и Радна група која је именована од стране Вијећа министара Босне и Херцеговине, у наредном периоду предложе ревидирање *Стратегије* у наведеном контексту, особито на плану дефинисања конкретних мјера.

СТРАТЕГИЈА И СУБЈЕКТИ СИСТЕМА БЕЗБЈЕДНОСТИ У СУПРОСТАВЉАЊУ ОРГАНИЗОВАНОМ КРИМИНАЛУ И КОРУПЦИЈИ

Стратегија за борбу против организованог криминала и корупције за период од 2014. до 2016. коју је донијело Вијеће министра БиХ, субјекте система националне (државне) безбједности Босне и Херцеговине препознаје у поглављу које је насловљено као *Институционални оквир за борбу против организованог криминала*. На нивоу Босне и Херцеговине, између осталих, у оквиру Министарства безбједности

---

³ Кроз анализу садржаја *Стратегије* уочава се да су кориштени резултати *Студије о организованом криминалу у Босни и Херцеговини*, будући да се у њој наводи да „предметна студија не представља документ који задире и указује на поједине случајеве истражних криминалних радњи које су проводиле или проводе надлежне институције, већ има за циљ да из перспективе цивилног друштва идентификује подручја реалних пријетњи која би требало узети у обзир приликом израде државних стратегија уз препоруке за конкретне оперативне планове борбе против организованог криминала“ (стр. 6). Исто тако, уочљиво је да *Стратегија* у појмовном одређивању категорија организованог криминала и корупције користи сегменте *Студије о организованом криминалу у Босни и Херцеговини* које су насловљене као *Појмовно одређење организованог криминала, Законска уређеност и институционални капацитети, Перцепција јавног мнијења о организованом криминалу, Процјена кључних актера, те Тренд и статистички показатељи* (стр. 12–13).

Босне и Херцеговине дјелују агенције које се баве оперативним радом на сузбијању организованог криминала:

- Државна агенција за истраге и заштиту (СИПА),
- Гранична полиција БиХ (ГП БиХ),
- Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ у оквиру које дјелује Сектор за међународну оперативну полицијску сарадњу, који у складу са својим надлежностима дневно размјењује оперативне и стратешке информације у међународној полицијској сарадњи и то путем сарадње са ИНТЕРПОЛ-ом, ЕУРОПОЛ-ом и SELEC центром, као и путем акредитованих страних полицијских официра за везу у БиХ.,
- Служба за послове са странцима.

Исто тако, на нивоу Босне и Херцеговине, али као самосталне организационе јединице, оформљене су и дјелују (Стратегија, 2013):

- Управа за индиректно опорезивање Босне и Херцеговине,
- Агенција за полицијску подршку/потпору,
- Агенције за школовање и стручно усавршавање кадрова и
- Агенције за форензичка испитивања и вјештачења. Ове агенције за provedбу закона за свој рад директно одговарају Вијећу министара БиХ.

У *Стратегији* као субјекти безбједности на нивоу Босне и Херцеговине означени Суд Босне и Херцеговине и Тужилаштво Босне и Херцеговине, с тим да су њихове надлежности прописане законима о Суду БиХ и Тужилаштву БиХ. Посебно је истакнуто мјесто и улога Тужилаштва Босне и Херцеговине, које је као институција надлежно за кривична дјела организованог криминала на нивоу Босне и Херцеговине, те нарочито за кривична дјела међународног промета опојним дрогама, трговине људима, коруптивна кривична дјела гдје су извршиоци представници институција Босне и Херцеговине, као и за кривична дјела економског криминала којима се угрожава економски интегритет и јединство тржишта у Босни и Херцеговини.

Као самостална агенција за прикупљање сигурносно-обавјештајних података на нивоу Босне и Херцеговине дјелује Обавјештајно-сигурносна агенција (ОСА/ОБА). За свој рад директно је одговорна Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, односно Комисији за надзор над радом ОСА, а њене надлежности прописане су Законом о обавјештајно-безбједносној агенцији Босне и Херцеговине. Поред осталог, послови ОСА/ОБА обухватају прикупљање, анализу и дистрибуцију података о организованом криминалу који по свом карактеру представља пријетњу по безбједност БиХ и глобалну безбједност, нарочито у областима трговине дрогом, оружјем и људима, незаконите међународне производње оружја за масовно уништење или компоненти, материјала

и уређаја који су потребни за њихову производњу; незаконите трговине производима и технологијама које су под међународном контролом.

На нивоу ентитета као субјекти система безбједности у Стратегији су назначена ентитетска, окружна и кантонална тужилаштва, док у оквиру Брчко дистрикта БиХ дјелује Тужилаштво Брчко дистрикта БиХ. У Републици Српској формирано је и Специјално тужилаштво, са искључивом надлежношћу за борбу против организованог криминала. Поред институција на нивоу БиХ, постоје, на нивоу ентитета, Федерално министарство унутрашњих послова (ФМУП), Министарство унутрашњих послова Републике Српске, те Полиција Брчко дистрикта БиХ.

У оквиру Федерације Босне и Херцеговине постоји десет кантона. У сваком од кантона дјелују кантонална министарства унутрашњих послова, која се састоје од полицијских управа формираних на територијалном и функционалном принципу. Полицијске управе се састоје од двије или више полицијских станица (општински ниво).

У Министарству унутрашњих послова Републике Српске једна од основних организационих јединица јесте Управа криминалистичке полиције, која у саставу има Службу за сузбијање организованог криминалитета и корупције чији је приоритетни задатак вођење истрага организованог и најтежих облика привредног криминалитета и корупције, као и финансијских истрага и истрага прања новца. Такође у оквиру шест центара јавне безбједности, у оквиру сектора криминалистичке полиције формирана су одјељења за сузбијање организованог криминалитета и корупције и одјељења за сузбијање привредног криминалитета. Полиција Брчко дистрикта БиХ има потпуну, стварну и мјесну надлежност на подручју Брчко дистрикта БиХ прописану Законом о Полицији Брчко дистрикта БиХ

Када се има у виду само назначени број агенција и институција које су побројане у *Стратегији*, а које можемо звати субјектима безбједности, односно институционалним капацитетима за супротстављање организованом криминалу и корупцији, поставља се логично питање да ли све мјере које су прецизиране у *Стратегији* могу бити учинковито реализоване. Такођер, двојбено је да ли Радна група која је именована од стране Вијећа министара Босне и Херцеговине, која је израдила *Стратегију* за борбу против организованог криминала може реализовати слиједеће задатке: координирање активности предвиђених *Стратегијом* и *акционим плановима*, надзор и праћење имплементације *Стратегије* и њених циљева, подношење извјештаја Вијећу министара о спровођењу *Стратегије*, те предлагање ревидирања *Стратегије* у складу са потребама. Ово посебно и због тога што је у *Студији о организованом криминалу у Босни и Херцеговини* коју је издао Центар за сигурносне студије из Сарајева наведено слиједеће: „Сагледавајући преглед босанскохерцеговачких институционалних капацитета за борбу против

организованог криминала, може се констатовати да ти капацитети постоје. Они постоје у великом броју и са доста широким спектром капацитета, од законодавних, оперативних, преко савјетодавних и контролних капацитета. Када су у питању законодавни капацитети, БиХ има 14 законодавних субјеката – скупштина. Што се тиче извршних субјеката, они су још бројнији: постоји 14 влада, 21 тужилаштво и 67 судова. Додамо ли овим капацитетима још полицијске и сигурносне агенције и Министарство безбједности, долазимо до импозантног броја од 142 институције које имају своје мјесто и улогу у борби против организованог криминала (Студија, 2014).

МЈЕРЕ ЗА БОРБУ ПРОТИВ ОРГАНИЗОВАНОГ КРИМИНАЛА И КОРУПЦИЈЕ У СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА

У поглављу *Стратегије* које је насловљено као *Мисија и Визије* нагашена су и потцртана три основна принципа. Истиче се да ће „Вијеће министара БиХ, ентитетске владе те Влада дистрикта Брчко створити све неопходне политичке и правне претпоставке за успјешну примјену *Стратегије*, са тежиштем на три основна принципа: проактиван приступ развијању и примјени превентивног дјеловања, примјена репресивног дјеловања и одузимања имовине стечене или проистекле извршењем кривичних дјела. Такођер, Вијеће министара БиХ ће преко својих и надлежних институција и влада ентитета и Брчко дистрикта БиХ активно развијати повјерење и сарадњу са грађанима, те јавним, друштвеним и приватним сектором, ради повезивања свих снага и потенцијала заједнице у борби против организованог криминала (Стратегија, 2014).

У овом раду презентират ће се и осврт на мјесто и улогу субјеката система безбједности као што су Вијеће министара, влада ентитета и Брчко дистрикта БиХ, које би требале створити све неопходне политичке и правне претпоставке за успјешну реализацију једног од циљева, а то је примјена репресивног дјеловања и одузимања имовине стечене или проистекле извршењем кривичних дјела. Овај основни принцип, па и циљ *Стратегије* у документу се помиње на шеснаест мјеста, с тим да је он најзаступљенији у поглављу које је именовано као *Мјере*. На основу израђене *Процјене пријетње од организованог криминала у Босни и Херцеговини*, која утврђује основне изазове у области организованог криминала и предвиђа даље кретање и развијање организованог криминала у Босни и Херцеговини, као и процјене расположивих капацитета и могућности за борбу против те појаве, овај основни принцип могуће је и треба реализовати кроз мјеру која је означена као *пооштравање казнене политике и одузимање нелегално стечене имовине*.

У области кријумчарења високотарифне робе као облика

организованог криминала, овај принцип могуће је реализирати кроз мјеру која је дефинисана као *јачање правног оквира за одузимање имовине стечене кривичним дјелима, као и правног оквира и ефикасне структуре за управљање одузетом имовином и њено одржавање*. Стратешке мјере које су дефинисане у борби против осталих облика привредног и финансијског криминала и корупције дефинисане су као *пооштравање казнене политике у смислу висине санкције за сва казнена дјела у домену корупције, уз обавезну примјену одузимања незаконито стечене имовине за коју се докаже да потиче из коруптивних дјела*.

С обзиром на наведено, посебно је важно да је у *Стратегији* на одређен начин и наведено да је један од основних принципа који се односи на примјену репресивног дјеловања и одузимања имовине стечене или проистекле извршењем кривичних дјела, могуће реализирати на јасан начин. Наиме, у поглављу *Стратегије* која се односи на *Законодавни и институционални оквир за борбу против организованог криминала* наведено је да је само Брчко дистрикт БиХ у протеклом периоду донио *Закон о одузимању имовине стечене извршењем кривичног дјела (Сл.гл. број 12/10)*. Дакле, нити на нивоу Босне и Херцеговине, нити на нивоу ентитета није нити у елементарном смислу реализован принцип који се односи на примјену репресивног дјеловања и одузимање имовине стечене или проистекле извршењем кривичних дјела, а који је био планиран и у *Стратегији за борбу против организованог криминала и корупције (за период 2006–2009)*, те *Стратегији Босне и Херцеговине за борбу против организованог криминала (период 2009–2012)*. Да ли ће овај основни принцип *Стратегије за борбу против организованог криминала у Босни и Херцеговини за период од 2014. до 2016.* бити реализован, остаје да се види. Институције и агенције за provedбу закона у Брчко дистрикту БиХ показале су да је то могуће, макар на правном и нормативном плану.

4

Посебно је важно да *Стратегија* додатно наглашава потребу да сви

4 Колико је овај принцип, односно циљ *Стратегије* важан, најбоље потврђују подаци који су презентирани у *Студији о организованом криминалу у Босни и Херцеговини* у којој је назначено слиједеће: „Колико ове активности (привредни и финансијски криминал – оп. а.) наносе стварну штету буџету и економији земље, говори нам податак процијењене материјалне штете за буџете у БиХ на примјеру само једног процесуираног случаја. На нивоу БиХ, према извјештајима о овим кривичним дјелима за 2012. годину, штета је износила 58.902,906 КМ, што је два пута мање него 2011. године. Као извршиоци, пријављено је 1.227 лица, мање за 12% у односу на 2011. годину. Не треба заборавити ни чињеницу да није могуће извршити адекватно поређење ових кривичних дјела са ранијим годинама услјед различитих перцепција и метода извјештавања надлежних органа о овим дјелима“. Даље се наводи као илустративан примјер да је „након спроведене финансијске истраге против 3 лица по извјештају Управе криминалистичке полиције РС-а, Основни суд у Требињу издао наредбу о привременом одузимању имовине за три лица у вриједности од 6.500.000,00 КМ.“(стр. 85).

субјекти система безбједности у БиХ раде на потпуном остваривању циљева усвојене *Стратегије за контролу малог оружја и лаког наоружања БиХ 2013–2016.* година, те конкретних обавеза из усвојеног Акционог плана за спроведбу Стратегије (Стратегија, 2013).

ЗАКЉУЧАК

За ефикасну борбу против организованог криминала и корупције неопходно је успостављање сарадње и стварање повјерења између државних органа, приватног сектора и цивилног друштва. Једино тако може бити сузбијана, отклањана или стратешки умањивана пријетна од организованог криминала и корупције, које не само у Босни и Херцеговини, већ и у Европи и свијету чине једну од највећих бољки савременог друштва која узрокује „осјећање небезбједности“ и за државу и за појединца. Развијање квалитетног обавјештајног рада, односно активности обавјештајних и безбједносних служби, односно обавјештајно- безбједносних агенција као посебних организација са својим дјелокругом рада и усклађивање њихових активности са дјеловањем других агенција за спровођење закона, представља предуслов на плану адекватног супротстављања организованом криминалитету и корупцији, односно реализацији мјера из Стратегије. Сматрамо да акценат у provedби *Стратегије и Акционог плана* у наредном периоду треба ставити на постизање што већег квалитета и ефикасности у вршењу свакодневних обавјештајних активности. Обавјештајно-безбједносне агенције Босне и Херцеговине, тј. успостављање што ближе и квалитетније сарадње и координације са безбједносним и полицијским агенцијама, односно тужилаштвом у Босни и Херцеговини, те с обавјештајним и безбједносним агенцијама у региону и свијету, а што је и у складу с препорукама Савјета Европе. Сарадња међу субјектима у борби против организованог криминала мора бити ефикасније успостављена, са могућношћу унапређења у заједничким истрагама, размјени података и успостављању ефикаснијег информационог система. Досадашња искустава у изради и праћењу реализације *стратегија за борбу против организованог криминала, особито акционих планова*, указују на потребу да се кроз емпиријска истраживања дође до валидних податка о томе колико субјекти система безбједности Босне и Херцеговине знају и информисани су о стратешким документима, какве ставове имају о стратегијама, те каква су одређења, односно оцјене утицаја стратегија на супротстављању организованом криминалу у Босни и Херцеговини. Процјењује се да би валидне податке на наведеном плану могли презентирати кључни субјекти система безбједности, односно субјекти

имплементације стратегија за борбу против организованог криминала као што су Министарство безбједности Босне и Херцеговине, Државна агенција за истраге и заштиту (СИПА), Управа за индиректно/ неизравно опорезивање Босне и Херцеговине, Гранична полиција БиХ, Тужилаштво Босне и Херцеговине, Обавјештајно-сигурносна/ безбједносна агенција Босне и Херцеговине, Полиција Републике Српске, Полиција Федерације Босне и Херцеговине, те Полиција Брчко дистрикта.

ЛИТЕРАТУРА:

- Бајагић, М. (2008). *Шпијунажа у ХХИ веку: савремени обавештајно-безбедносни системи*. Београд.
- Bisić, M. i Masleša, R. (2010). *Osnovi sigurnosti*. Sarajevo: Fakultet za kriminalistiku, kriminologiju i sigurnosne studije.
- Ђорђевић, С. (2015). Стратешки одговор Србије на организовани криминал, *Безбедност западног Балкана, број 15*.
- Ђукић, С. (2014). Обавјештајне и безбједносне службе, *Безбједност – Полиција – Грађани, година X, број 1-2/14*.
- Рајевић, М. (2013). *Savremene obavještajne teorije*. Mostar: Visoka škola „Logos centar“.
- Стратегија за борбу против организованог криминала у Босни и Херцеговини за период од 2014. до 2016.* Вијеће министра БиХ, Сарајево, 2014.
- Студија о организованом криминалу у Босни и Херцеговини*, Центар за сигурносне студије, Сарајево, 2014.
- Шикман, М. (2011). *Организовани криминалитет*. Бања Лука: Факултет за безбједност и заштиту.
- Шикман, М. (2011). Организовани криминалитет као предмет научног истраживања. *Безбједност – Полиција – Грађани*.
- Шкулић, М. (2003). *Организовани криминалитет – појам и кривичнопроцесни аспекти*. Београд: Досије.
- Tatalović, Siniša – Grizold, Anton – Cvrtila, V.: *Suvremene sigurnosne politike*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Закон о Обавјештајно-сигурносној/безбједносној агенцији БиХ, *Службени гласник БиХ*, број 12/04, 20/04, 56/06 и 12/09.
- Закон о Државној агенцији за истраге и заштиту, *Службени гласник БиХ*, бр. 27/04, 35/05, 49/09.
- Закон о одбрани БиХ, *Службени гласник БиХ*, бр. 88/05.
- Закон о заштити тајних података, *Службени гласник БиХ*, број 54/05, 12/09.
- Закон о спречавању прања новца и финансирања терористичких

активности, *Службени гласник БиХ*, бр. 53/09.

Закон о спречавању и сузбијању злоупотребе опојних дрога, *Службени гласник БиХ*, бр. 8/06.

STRATEGIC DOCUMENTS, MEASURES AND SUBJECTS OF BIH NATIONAL SECURITY SYSTEM IN OPPOSING ORGANIZED CRIME AND CORRUPTION

Мр Ахмед Кицо*

Summary: The same as other countries in the region, EU and the world, BiH has been for several years adopting and issuing political-program documents regarding national security, such as strategies for the fight against organized crime, terrorism, money laundering, corruption, etc. Such political-program documents determine strategic and major directions of the activities for all national security subjects, which should be in a service to “common good” and BiH sovereignty. BiH Council of Ministers has adopted *Strategy for the fight against organized crime in Bosnia and Herzegovina for the period of time 2014 – 2016*, where a number of officials and authors active in the field of security in our country pointed out that this Strategic document is an important step of our country in accessing EU, as well as clear commitment of BiH to maximally contribute to the fight against this obviously global problem. The Strategy defines politics in the field of establishing efficient system for the fight against organized crime and corruption, defining strategic objectives, role and responsibility of all subjects as well as frame for drafting implementation plans. The efficient fight against organized crime and corruption requires establishing of cooperation and building trust between state bodies, private sector and civil society. This is the only way for suppressing, eliminating or strategically minimizing organized crime and corruption that are one of the biggest problems of a modern society not only in BiH, but Europe and the world in a whole, causing the “sense of insecurity” for both state and individual.

Key words: strategy, organized crime, corruption, subjects of national security

---

* *The author is a master of philosophical sciences and has been working for about twenty years in the security sector at the level of institutions of BiH.*